

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 1049

Hac Kitapları Serisi: 14

Hac ve Umre Yolcularına
Sigorta ve Tekâfül Uygulamaları

Doç. Dr. Hasan Doğan

ISBN 978-625-8023-52-7

1. Baskı, Mart 2022, Ankara, 4.000 Adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 08.02.2022 tarih
ve 165 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Yayıncı Sertifika No : 48058

Baskı:

Ostim OSB Mahallesi 1256 Cadde
No: 11 06370 Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

Doç. Dr. Hasan Doğan

İlkokulu Ankara Hürriyet İlkokulu'nda, Orta ve Lise öğrenimini Ankara Tevfik İleri İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2002'de yüksek lisansını tamamladı. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Temel İslam Bilimleri (İslam Hukuku) ve bilahare Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Özel Hukuk (İş Hukuku) alanlarında ayrı ayrı doktora yaptı. 2019 yılında Üniversitelerarası Kurul kararıyla doçent unvanı aldı.

İçindekiler

Takdim	VII
Giriş	1
Hac Yolculuğunun Taşıdığı Riskler	3
1.1. Sağlık Riskleri.....	4
1.2. Kaza ve Afet Riskleri	8
1.3. Savaş, Çatışma ve Terör Saldırıları.....	8
1.4. Diğer Riskler.....	9
Sigorta ve Tekâfül Kavramları	11
2.1. Sigorta Kavramı, Tarihî Perspektif ve Sigorta Çeşitleri	12
2.1.1. Sigorta Kavramı	12
2.1.2. Tarihî Süreçte Sigorta.....	12
2.1.3. Sigorta Çeşitleri.....	14
2.2. Tekâfül Kavramı	14
2.2.4. Tekâfül ve İlişkili Kavramlar.....	14
2.2.5. Tekâfül Kavramının Unsurları ve Modelleri	18
2.3. Geleneksel Sigorta ve Tekâfül Sistemleri Arasındaki Temel Farklar.....	26
Hac ve Umre Organizasyonlarında Sigorta - Tekâfül	29
Sonuç ve Öneriler	33
Kaynakça	37
Ekler	41
Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivleri İMMS.27	49

Takdim

Allah-kul ilişkisi bağlamında ibadetlerin her birinin inananların hayatında tartışılmaz bir yeri vardır. Her bir ibadet, insanın Yaradan'ı ve diğer insanlar ile olan ilişkisinde farklı bir anlam taşımaktadır. Kadim bir ibadet olan hac da gerek Allah-kul ilişkisi, gerekse insanların birbirleri ile olan ilişkileri açısından müminlerin manevi dünyasında derin izler bırakması, iman kardeşliğini ve dinî kimliği pekiştirmesi açısından en önemli ibadetlerdendir. Hac, maddi ve manevi zenginlikleri içinde barındıran çok yönlü bir ibadettir. İslam'ın beş temel esasından birisi olan hac, özel bir zamanda ve mekânda gerçekleşmesiyle, yapılışındaki birtakım zorluklar sebebiyle diğer ibadetlerden ayrılmaktadır. Hac ibadeti aynı zamanda farklı mekânlarda farklı sembollerin ziyaretini içeren ve insan ömründe belki de sadece bir defa yaşanabilecek birtakım tecrübeleri, duyguları ve heyecanları içinde barındıran müstesna bir ibadettir.

Hz. Peygamber (s.a.s.) dönemi de dâhil olmak üzere hac yolculuklarının hep bir organizasyon marifetiyle gerçekleştirildiği görülmektedir. Özellikle Hz. Peygamber (s.a.s.) dönemini takip eden zaman diliminde İslamiyet'in farklı kıtalara yayılmasıyla birlikte, dünyanın çeşitli bölgelerinden yapılan hac yolculukları, hac organizasyonlarının ne kadar vazgeçilmez bir öneme sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, hac ibadetinin huzurlu ve sağlıklı bir şekilde yapılması gerekliliği, haccın seyahat ve organizasyon boyutunu dikkate değer bir biçimde öne çıkartmaktadır.

Hac ve umre ibadetleri hem bedenene hem de mali olarak ifa edilen ibadetlerdendir. Kişiler, hayati, sağliksal ve ekonomik açıdan belli külfetleri üstlenip fedakârlıkta bulunarak Allah rızası için bu ibadetleri yerine getirmektedir. Haccın bireysel olmasının yanında ülkesel ve küresel çerçevede de boyutları bulunmaktadır. Hac ve umre seyahatleri dünyada belki de en büyük organizasyonların başında gelmektedir. Bu sebeple görünür ve görünmez birçok riskleri de içinde barındırmaktadır. İslam'ın insan hayatına verdiği değer göz önüne alındığında hac ve umre ibadetinde, insanlarımızı her türlü tehlikelerden koruyabilecek tedbirleri düşünmek zorunlu olmaktadır. Bu kapsamda günümüzde hac ve umre yolcularının hayati, sağliksal ve maddi varlıklarının teminatına yönelik, bazı tedbirlerin alınması zorunlu olmaktadır. Elinizdeki bu eser akıcı ve sade bir üslupla hac ve umre yolculuklarına dair tekâfül uygulamasının günümüz şartlarında uygulanabilirliğini tartışmakta ve sahasında çığır açabilecek yeni bir uygulamayı sizlerin istifadesine sunmaktadır.

Öncelikle yazdığı bu güzide eserle hac ve umre organizasyonlarına farklı bir açılım kazandıran kıymetli yazarımız Doç. Dr. Hasan Doğan Bey'e, eserin hazırlık aşamasından yayınlanmasına kadar geçen süreçte emeği bulunan herkese teşekkürü bir borç bilmekte, eserin Yüce Rabbimizin rızasına uygun olmasına ve şuurlu bir hac ibadetinin yapılmasına vesile olmasını Cenâb-ı Hakk'tan niyaz etmekteyiz.

Hac ve Umre Hizmetleri
Genel Müdürlüğü